

§ 940

Taiteen prosenttiperiaatteen jatkaminen ja prosenttirahahankkeita koskevat toimintatavat

HEL 2021-005995 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti jatkaa taiteen prosenttiperiaatteen noudattamista ja hyväksyi prosenttirahahankkeita koskevat toimintatavat seuraavasti:

1

Kaupunki toteuttaa taiteen prosenttiperiaatetta

- merkittävässä julkisissa talonrakennushankkeissa, joilla tarkoitetaan yleisölle tai käyttäjille avoimia julkisia rakennuksia. Hankkeet voivat olla uudisrakentamis- tai peruskorjaushankkeita. Prosenttiperiaatteen soveltamisesta päätetään hankesuunnitelmassa. Taideteoksen hankintaan varattava määräraha voi olla enintään yksi prosentti rakennuskustannuksista ja se sisällytetään hankesuunnitelmaan. Kattohinta taidehankinnalle yhdessä talonrakennushankkeessa on 100 000 euroa, mutta siitä voidaan poiketa erityisissä kohteissa yhden prosentin osuutta ylittämättä. Kattohinta tarkistetaan vuosittain rakennuskustannusindeksin mukaan.
- puisto- ja katuhankkeissa, jotka ovat kaupunkikuvallisesti, alueellisesti, laajuudeltaan tai muulla tavoin merkittäviä. Hankkeet voivat olla uudisrakentamis- tai peruskorjaushankkeita, näiden yhdistelmiä tai useasta hankkeesta muodostuvia kokonaisuuksia. Prosenttiperiaatteen mukainen taideteos esitetään katu- ja puistosuunnitelmasa. Taideteoksen kustannus sisältyy katu- ja puistoinvestointeihin ja sen suuruus voi olla enintään yksi prosentti rakennuskustannuksista.
- erikseen sovittavilla kaupunki uudistus-, projekti- ja täydennysrakentamisalueilla. Näillä alueilla rakennuttajilta kerätään rakennusoikeuden määrään perustuva taidemaksu, jonka suuruus päätetään alueen ensimmäisen tontinvarauksen yhteydessä. Taidemaksut käytetään taideteosten hankintaan ja ylläpitoon sekä kulttuuriprojekteihin siten, että maksuista vähintään 85 prosenttia on taideteoshankintoja ja taideteosten ylläpitoa.

2

13.12.2021

Asia/32

Prosenttirahahankkeissa tilaajana toimii hankkeesta riippuen joko kaupunkiympäristön toimiala tai kaupunginkanslia. Kaupungin taidemuseo HAM toimii hankkeissa taideasiantuntijana. Valmiit taideteokset liitetään pääsääntöisesti kaupungin taidekokoelmaan.

3

Prosenttirahahankkeissa noudatettavat toimintatavat ja vastuutahot on kuvattu tarkemmin liitteenä olevassa taiteen prosenttiperiaatteen jatkamista ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamista valmistelleen työryhmän raportissa. Prosenttirahahankkeissa toimitaan raportissa kuvattujen käytäntöjen mukaisesti, elleivät asianomaiset toimijat yksimielisesti sovi muusta tämän päätöksen puitteissa.

4

Kaupunginhallitus suosittelee, että kaupungin tytäryhteisöt tekevät taidehankintoja merkittävien rakennushankkeiden yhteydessä taiteen prosenttiperiaatteen mukaisesti. Suositus koskee yhteisöjä, joille taidehankinta on toiminnan ja rahoituksellisen aseman kannalta mahdollista ja soveltuvaa. Näin tuotetut teokset ovat tytäryhteisöjen omistuksessa ja huoltovastuulla.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Prosenttiperiaatetyöryhmän loppuraportti 14.10.2021

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taiteen prosenttiperiaatteella tarkoitetaan periaatetta, jossa julkiseen rakennushankkeeseen osoitetusta määrärahasta varataan tietty osuus taiteeseen. Varattava määräraha on useimmiten noin yksi prosentti rakennuskustannuksista. Prosenttirahalla kustannettavat taideteokset sijoitetaan yleensä pysyväisluonteisesti julkisiin rakennuksiin, niiden ton-

teille tai julkisena taiteena yleisille alueille. Helsingissä taiteen prosenttiperiaatetta on noudatettu vuodesta 1991 alkaen.

Taiteen prosenttiperiaate on kansainvälinen käytäntö, joka on vakiintunut Suomessa laajalti 2000-luvulla. Nykyään kaikki Suomen 20 suurinta kaupunkia noudattavat prosenttiperiaatetta ja 77 kuntaa on tehnyt sitä koskevan periaatepäätöksen. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama prosenttiperiaatteen ohjausryhmä julkaisi suosituksensa periaatteen edistämiseksi vuonna 2017 ja se on sisällynyt Suomen hallitusohjelmiin vuosina 2011–2023. Helsinki on Suomen suurin taiteen prosenttiperiaatteen toteuttaja.

Periaatepäätöksellä kaupungit ja muut julkisyhteisöt osoittavat sitoutuvansa taiteen ja laadukkaan rakennetun ympäristön edistämiseen. Merkittävä osa julkisesta taiteesta tuotetaan Suomessa nykyään taiteen prosenttiperiaatteen avulla. Periaatteen toteuttamiseksi on erilaisia rahoitusmalleja.

Kaupunginhallitus on päättänyt prosenttiperiaatteen noudattamisesta ensimmäistä kertaa vuonna 1991 ja uudelleen vuonna 2011. Prosenttiperiaatetta on kaupunginhallituksen 12.12.2011 § 1134 tekemän päätöksen mukaan noudatettu erikseen päätetyissä ja merkittäväksi määritellyissä kohteissa, kuten julkisissa talonrakennushankkeissa, puisto- ja katurakennuskohteissa, projektialueilla ja joissain kaupungin tytäryhteisöjen rakennushankkeissa. Päätös oli voimassa 1.12.2021 saakka.

Kansliapäällikkö on 28.6.2021 § 155 asettanut työryhmän valmistelemaan prosenttiperiaatteen jatkamista ja siihen liittyvien käytäntöjen ajantasaistamista. Työryhmä esittää taiteen prosenttiperiaatteen jatkamista pysyväispäätöksenä aiemmin tehtyjen määräaikaisten päätösten sijaan. Työryhmän loppuraportti on esityksen liitteenä 1.

Työryhmän ehdotus pohjautuu suurelta osin nykyisiin toimintatapoihin. Työryhmä esittää niiden säilyttämistä pääpiirteissään siten, että osaa prosesseista tarkennetaan ja entisten virastojen ja toimijoiden nimet päivitetään. Tavoitteena on selkeyttää taiteen prosenttiperiaatteen soveltamisalueita ja toimijoiden rooleja sekä parantaa poikkihallinnollisten prosessien sujuvuutta.

Uusina käytäntöinä työryhmä esittää prosenttiperiaatteen laajentamista kaupunki-uudistusalueille sekä periaatteen soveltamista aiempaa johdonmukaisemmin täydennysrakentamisalueilla. Prosenttirahahankkeet ovat aiemmin painottuneet uudisrakentamisalueille. Ehdotuksen tavoitteena on edistää kaupunginosien alueellista tasa-arvoa ja kulttuurista yhdenvertaisuutta sekä tiivistyvien kaupunginosien vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä. Kaupunki-uudistusalueiden nostaminen prosenttiperiaatteen piiriin vahvistaa näitä tavoitteita. Julkisen taiteen alueellinen tasa-

arvo vahvistuu myös, kun prosenttiperiaatetta sovelletaan entistä johdonmukaisemmin myös täydennysrakentamisalueilla.

Työryhmä esittää myös rakennuttajilta kerättävällä taidemaksulla kustannettavien kulttuuriprojektien vakiinnuttamista toimintamalliksi entistä laajemmin. Aiemmin prosenttirahalla on hankittu pääsääntöisesti pysyväisluonteista julkista taidetta. Prosenttirahan käytön mahdollistaminen kulttuuriprojekteihin täydentää alueiden kulttuuritarjontaa ja edistää kaupunkilaisten osallisuutta.

Julkisen taiteen avulla voidaan edistää monia kaupungille tärkeitä tavoitteita. Julkinen taide kohentaa kaupunkikuvaa, lisää asumisen viihtyisyyttä sekä asuinalueiden arvostusta. Se edistää kaupungin vetovoimaisuutta sekä vahvistaa paikallisidentiteettiä, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Julkisen taiteen tilauksilla on myös merkittävä taiteilijoita työllistävä vaikutus.

Taiteen prosenttiperiaate edistää Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 tavoitteita, tukee Taide ja kulttuuri Helsingissä 2030 -vision saavuttamista, Helsingin kulttuuriympäristöohjelman 2022 luonnoksessa mainittuja tavoitteita, ja se on kirjattu Helsingin arkkitehtuuriohjelman 2030 luonnoksen toimenpide-ehdotuksiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ja kaupunkiympäristölautakunta ovat lausunnoissaan puoltaneet prosenttiperiaatteen jatkamista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa lausunnossaan, että taiteen prosenttiperiaatteella tuotettu julkinen taide on itsessään arvokasta ja edistää samalla mm. kaupunginosien omaleimaisuutta ja kulttuurista yhdenvertaisuutta sekä kaupungin vetovoimaisuutta ja tukea vapaan taiteen toimijoille. On tärkeää lisätä ennakoitavuutta ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä määriteltäessä sitä, mihin rakennushankkeisiin kaupunki prosenttiperiaatetta soveltaa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannustaa hyödyntämään laajoissa talonrakennushankkeissa raportin esittämää mahdollisuutta poiketa 100 000 euron kattohinnasta. Tämä mahdollistaa teosten hankkimisen ulkotiloihin suuremman yleisön saavutettavaksi tai useamman teoksen hankkimisen pinta-alaltaan ja käyttäjäkunnaltaan laajoihin rakennuksiin.

Prosenttiperiaatteen laajentaminen kaupunki uudistus- ja täydennysrakentamisalueille lisää alueellista tasa-arvoa, kaupunginosien yhdenvertaisuutta ja viihtyisyyttä. Siellä, missä rakennushankkeita ja taiteen prosenttirahoitusta on vähän tai ei ollenkaan, julkisen taiteen tarjontaa voidaan lisätä kohdentamalla taidemuseon omaa taidehankintamäärärahaa. Näin julkista taidetta voidaan tuoda huomattavasti useamman asukkaan arkiympäristöön.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää hyvänä myös sitä, että raportissa on tunnistettu eri taidemuotojen merkitys ja mahdollistettu taidemaksujen käyttäminen erilaisiin kulttuuriprojekteihin. Väljästi määriteltynä kulttuuriprojektit voivat sisältää esimerkiksi tilapäisiä ja esitystaiteellisia teoksia, osallistavia projekteja ja tapahtumia. Raportissa on huomioitu julkisen taiteen olemus nykytaiteena ja sen muotojen monipuolistuminen ja laajeneminen. Kulttuuriprojektien vakiinnuttaminen toimintamalliksi lisää asukkaiden osallisuutta ja tuo mahdollisuuksia kohdata laajasti eri taiteenlajeja omassa kaupunginosassa. Samalla se tuo julkisen taiteen rahoituksen piiriin laajemman taiteenlajien kirjjon.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Prosenttiperiaatetyöryhmän loppuraportti 14.10.2021

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kaupunginkanslian aluerakentaminen

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 30.11.2021 § 195

HEL 2021-005995 T 00 01 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että Helsinki jatkaa taiteen prosenttiperiaatteen toteuttamista. Lautakunta toteaa, että taiteen prosenttiperiaatteella tuotettu julkinen taide on itsessään arvokasta ja edistää samalla myös Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 tavoitteita. Näitä ovat mm. kaupunginosien omaleimaisuus ja kulttuuri-

nen yhdenvertaisuus, rakennetun ympäristön viihtyisyys ja laadukkuus sekä kaupungin vetovoimaisuus ja tuki vapaan taiteen toimijoille.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa toimintamalleja, joita taiteen prosenttiperiaatteen jatkamista ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamista valmistellut työryhmä esittää 14.10.2021 päivätyssä raportissaan. Lautakunta näkee, että raportissa ehdotetut käytännöt edistävät prosessien sujuvuutta, suunnitelmallisuutta ja taloudellista ennakoitavuutta – ja viime kädessä monipuolisen ja korkeatasoisen julkisen taiteen tuottamista kaikkien kaupunkilaisten ulottuville. Prosenttiperiaatepäätöksen jatkaminen pysyväispäätöksenä määräaikaisen sijaan on luontevaa, sillä periaate on vakiintunut ja sitä on noudatettu Helsingissä 30 vuoden ajan. Helsinki on profiloitunut prosenttiperiaatteen valtakunnallisena esikuvana.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta painottaa, että on tärkeää lisätä ennakoitavuutta ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä määriteltäessä sitä, mihin rakennushankkeisiin kaupunki prosenttiperiaatetta soveltaa. Raportissa nämä soveltamisalueet (talonrakennushankkeet, puisto- ja katuhankeet sekä projektialueet, kaupunkiuudistusalueet ja täydennysrakentamisalueet) on määritelty kattavasti, huomioiden kuitenkin mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan. Lautakunta toteaa kaupunginkanslian keskeisen ohjaavan roolin siinä, että taiteen prosenttiperiaate huomioidaan ja tuodaan päätöksentekoon johdonmukaisesti kaupungin omissa investointihankkeissa ja alueiden tontinluovutusvaiheessa.

Lautakunta pitää kannatettavana, että raportissa on tunnistettu eri taidemuotojen ottaminen osaksi kokonaisuutta varaamalla kulttuuriprojekteillemme osuus alueiden taidemaksuista. Väljästi määritelty kulttuuriprojektien kategoria voi sisältää esimerkiksi tilapäisiä ja esitystaiteellisia teoksia eri taiteenaloilta, osallistavia projekteja ja tapahtumia. Raportissa on huomioitu myös julkisen taiteen olemus nykytaiteena ja sen muotojen monipuolistuminen ja laajeneminen.

Lautakunta kannustaa hyödyntämään laajoissa talonrakennushankkeissa raportin esittämää mahdollisuutta poiketa 100 000 euron kattohinnasta. Tämä mahdollistaa teosten hankkimisen ulkotiloihin suuremman yleisön saavutettavaksi tai useamman teoksen hankkimisen pinta-alaltaan ja käyttäjäkunnaltaan laajoihin rakennuksiin.

Lautakunta pitää merkittävänä päätöksen päivytyksessä raportin ehdotusta prosenttiperiaatteen laajentamisesta kaupunkiuudistusalueille ja periaatteen toteuttamista entistä johdonmukaisemmin myös täydennysrakentamisalueilla. Se lisää alueellista tasa-arvoa, kaupunginosien yhdenvertaisuutta ja viihtyisyyttä. Siellä, missä rakennushankkeita ja niihin sidottua taiteen prosenttirahoitusta on vähän tai ei ollenkaan, julki-

sen taiteen tarjontaa voidaan lisätä kohdentamalla taidemuseon omaa taidehankintamäärärahaa.

Kaupungin kasvaessa uudis-, korjaus- ja täydennysrakentamisen myötä kasvaa myös prosenttiperiaatteella toteutetun julkisen taiteen määrä. Lautakunta muistuttaa, että kaupungin organisaatioiden oman työn sekä teosten ylläpidon ja korjauksen resursoinnin kasvava tarve tulee huomioida suhteessa kasvuun.

Taiteen prosenttiperiaate on kansainvälinen julkisen taiteen rahoitusmalli, jossa rakennushankkeen rahoituksesta varataan osuus, ns. prosenttiraha (yleensä enintään noin 1%) taiteelle. Prosenttiperiaate on Suomessa ja Helsingissä merkittävin julkisen taiteen rahoituskeino. Helsinki on soveltanut taiteen prosenttiperiaatetta kaupunginhallituksen päätöksellä vuodesta 1991 (10.6.1991 § 1236). Prosenttiperiaatepäätös ja käytännöt uudistettiin kaupunginhallituksen päätöksellä vuonna 2011 (12.12.2011 § 1134). Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 1.12.2021. Kansliapäällikkö asetti (28.6.2021 § 155) työryhmän valmistelemaan taiteen prosenttiperiaatteen jatkamisesta pysyväispäätöksenä ja ajantasaistamaan prosenttirahakäytännöt. Työryhmään kuului kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta HAM Helsingin taidemuseon julkisen taiteen asiantuntijoita, kaupunkiympäristön toimialalta talonrakennuksen, puisto- ja katurakentamisen sekä asemakaavoituksen asiantuntijoita sekä kaupunginkansliasta aluerakentamisen asiantuntijoita. Työryhmä kuuli valmistelussaan sekä kaupungin ulkopuolisia että toimialojen asiantuntijoita. Työryhmän päätösesitys ja sitä taustoittava ja käytännöt kirjaava raportti valmistuivat 14.10.2021.

Työryhmä on kirjannut raporttiinsa ehdotuksen siitä, miten Helsinki noudattaisi taiteen prosenttiperiaatetta jatkossa. Kaupunginhallitus tekee asiasta päätöksen sen jälkeen, kun kaupunkiympäristölautakunta ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ovat antaneet raportista lausuntonsa.

Raportti kuvaa nykyiset prosenttirahakäytännöt, työnjaon ja vastuut sekä ehdottaa niihin täsmennyksiä ja päivityksiä sekä kirjaa aiempaa selkeämmin erilaisissa rakennushankkeissa noudatettavat toisistaan eroavat prosessit ja rahoitustavat.

Helsingin kaupunki on toteuttanut vuoden 2011 päätöksen mukaan prosenttirahahankkeita tietyin ehdoin julkisissa talonrakennushankkeissaan, puisto- ja katuhankkeissaan, projektialueillaan sekä kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen rakennushankkeissa. Työryhmän ehdotuksen mukaan taiteen prosenttirahahankkeita koskevat periaatteet ja toimiviksi todetut käytännöt jatkuisivat pääpiirteissään samanlaisina. Keskeisenä muutoksena ja lisäyksenä vuoden 2011 päätökseen on peri-

aatteen ulottaminen kaupunkiuudistusalueille ja entistä johdonmukaisemmin täydennysrakennusalueille. Näin julkista taidetta voidaan tuoda huomattavasti useamman asukkaan arkiympäristöön ja uusien alueiden lisäksi vanhemmillekin kaupungin alueelle, mikä lisää alueellista tasa-arvoa ja kaupunginosien yhdenvertaisuutta. Muutos aiempaan on myös kulttuuriprojektien vakiinnuttaminen toimintamalliksi näillä alueilla, mikä toisaalta lisää asukkaiden osallisuutta ja tuo heille mahdollisuuksia kohdata laaja kirjo eri taiteen lajeja omissa kaupunginosissaan ja toisaalta tuo julkisen taiteen rahoituksen piiriin laajemman taiteenlajien kirjon.

Työryhmä ehdottaa raportissaan, että Helsinki noudattaa jatkossa taiteen prosenttiperiaatetta seuraavasti:

- merkittävässä julkisissa talonrakennushankkeissa. Näillä tarkoitetaan yleisölle tai käyttäjille avoimia julkisia rakennuksia. Hankkeet voivat olla uudisrakentamis- tai peruskorjaushankkeita.
- puisto- ja katuhankkeissa, jotka ovat kaupunkikuvallisesti, alueellisesti, laajuudeltaan tai muulla tavoin merkittäviä. Hankkeet voivat olla uudisrakentamis- tai peruskorjaushankkeita.
- erikseen sovittavilla kaupunkiuudistus-, projekti- ja täydennysrakentamisalueilla. Näillä alueilla rakennuttajilta kerätään rakennusoikeuden määrään perustuva taidemaksu, joka käytetään julkisille alueille sijoitettaviin taideteoksiin, teosten ylläpitoon sekä kulttuuriprojekteihin siten, että maksuista vähintään 85 % voidaan käyttää taideteoshankintoihin ja taideteosten ylläpitoon ja enintään 15 % kulttuuriprojekteihin.

Talonrakennus- sekä puisto- ja katuhankkeissa taiteen rahoitus sisällytetään hankebudjettiin osana kaupungin omaa investointirahoitusta. Taiteen osuus kustannuksista voi olla enintään 1%. Puisto- ja katuhankkeissa ei ole määritelty taiteelle euromääräistä kattosummaa; talonrakennushankkeissa kattosummaksi on toimialojen yhteisen neuvottelun pohjalta esitetty 100 000 euroa, josta voidaan tapauskohtaisesti poiketa.

Aluerakentamisessa kaupunki kerää taiteen rahoituksen rakennuttajilta rakennusoikeuden määrään perustuvana taidemaksuna. Maksun suuruus päätetään alueen ensimmäisen tontinvarauksen yhteydessä. Työryhmä esittää maksun suuruudeksi noin 10 euroa/k-m² siten, että alueelliset erot huomioidaan. Taidemaksua voidaan osoittaa sekä investointeihin että käyttötalouteen. Investointirahoituksella hankitaan pysyväisluonteisia taideteoksia. Käyttötalouden osuus mahdollistaa jous-

vammin tilapäisluontoisten hankkeiden, tapahtumien, esitystaiteellisten teosten ja kulttuuriprojektien rahoittamisen.

Lisäksi kaupungin tytäryhteisöjä suositellaan tekemään taidehankintoja merkittävien rakennushankkeiden yhteydessä taiteen prosenttiperiaatteen mukaisesti. Suositus koskee yhteisöjä, joille taidehankinta on toiminnan ja rahoituksellisen aseman kannalta mahdollista ja soveltuva. Näin tuotetut teokset ovat tytäryhteisöjen omistuksessa ja huoltovastuulla. Tässä ehdotuksessa on noudatettu kaupunginkanslian konserniohjauksen näkemystä. Kaupunki ei velvoita yksityisiä rakennuttajia noudattamaan prosenttiperiaatetta, ellei asiasta ole päätetty tontinvarauksen yhteydessä.

Raportti ehdottaa tilaajan ja taideasiantuntijan roolit kirjattavaksi vakiintuneen mallin mukaan siten, että tilaajana toimii hankkeesta riippuen joko kaupunkiympäristön toimiala tai kaupunginkanslia, ja taideasiantuntijana toimii kaupungin taidemuseo (HAM). Työnjaollisena selkeytyksenä ehdotetaan, että kulttuuriprojektien asiantuntijana toimii jatkossa kulttuurin edistäminen ja kulttuurikeskukset -palvelut. Taidemuseon asiantuntijatyötä ohjaa museolain edellyttämä taidemuseon kokoelmapoliittinen ohjelma. Valmiit taideteokset liitetään pääsääntöisesti Helsingin kaupungin taidekokoelmaan, jota taidemuseo hallinnoi.

Raportti ehdottaa lisäksi taideteosten ylläpito- ja korjausvastuiden kirjaamista uuteen päätökseen vakiintuneiden ja sovittujen mallien mukaisesti sekä vastuita koskevien tarkempien sopimusten päivittämistä.

Käsittely

30.11.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavina olivat taiteen päällikkö Taru Tappola ja taidemuseon johtaja Maija Tanninen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Outi Alanko-Kahiluoto: Kappaleen 7 loppuun:

Lautakunta pitää tärkeänä, että alueellista eriarvoisuutta kavennetaan ja ehkäistään myös kulttuurin avulla. On perusteltua lisätä prosenttitaidetta myös erityisesti niille täydennysrakennettaville vanhoille asuinalueille, joilla sitä on entuudestaan merkittävästi vähemmän kuin muualla kaupungissa. Viihtyisä asuinympäristö vahvistaa osaltaan kaupunkilaisten osallisuuden tunnetta. Kulttuurilla on tässä merkittävä rooli.

Kannattaja: Shawn Huff

1 äänestys

13.12.2021

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Outi Alanko-Kahiluodon vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Mahad Ahmed, Paavo Arhinmäki, Oona Hagman, Veronika Honkasalo, Jonne Kivinen, Eeva Kärkkäinen, Heimo Laaksonen, Teija Makkonen, Dani Niskanen, Nina Suomalainen

Ei-äännet: 3

Outi Alanko-Kahiluoto, Shawn Huff, Tuula Yrjö-Koskinen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hylkäsi Outi Alanko-Kahiluodon vastaehdotuksen äänin 10 - 3.

16.11.2021 Palautettiin

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Mari Männistö, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 26157
mari.mannisto(a)hel.fi
Taru Tappola, julkisen taiteen päällikkö, puhelin: 310 87077
taru.tappola(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 09.11.2021 § 614

HEL 2021-005995 T 00 01 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kansliapäällikkö asetti (28.6.2021 § 155) työryhmän valmistelemaan päätösesitystä taiteen prosenttiperiaatteen jatkamisesta ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamisesta. Edellisen asiaa koskevan kaupunginhallituksen päätöksen (12.12.2011 § 1134) voimassaolo päättyy 1.12.2021. Uusi päätösehdotus koskee taiteen prosenttiperiaatteen jatkamista Helsingissä pysyväispäätöksenä. Päätösehdotus tukeutuu työryhmän laatimaan raporttiin, jossa on kuvattu ehdotetut toimintatavat, prosessit, työjako ja vastuut. Uusi ehdotus prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamisesta pohjautuu suurelta osin nykyisiin, toimiviksi todet-

tuihin käytäntöihin. Työryhmä esittää niiden säilyttämistä pääpiirteissään.

Tarkennuksina tai uusina käytäntöinä ehdotetaan:

- Taideteosten ylläpitoon liittyvien, vakiintuneiden periaatteiden kirjaamista (raportti: 5.4. Taideteosten ylläpito- ja korjausvastuut).
- Taideasiantuntijan (taidemuseo) ja tilaajan (kaupunginkanslia ja KYMP) roolien täsmällisempää kirjaamista (raportti 5.2. Työnjako ja prosessit).
- Prosenttirahakäytännön laajentamista kaupunkiuudistusalueille ja taiteen prosenttiperiaatteen soveltamista aiempaa johdonmukaisemmin täydennysrakentamisalueilla sekä täsmennyksiä projekti-, kaupunkiuudistus- ja täydennysrakentamisalueilla sovellettaviin prosenttirahakäytäntöihin.
- Määrittelyyn liittyviä tarkennuksia ja päätöksentekoprosessin täsmentämistä puisto- ja katuhankkeissa.
- Rakennuttajilta kerättävällä taidemaksulla kustannettavien kulttuuriprojektien vakiinnuttamista toimintamalliksi entistä laajemmin.

Kaupunkiympäristön toimiala on ollut edustettuna työryhmässä. Sekä raportti että päätösehdotus on valmisteltu yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupunginkanslian kanssa. Lisäksi lausuntoehdotukseen pyydettiin kommentteja kaupunkiympäristön toimialalta tunnistetuilta keskeisimmiltä toimijoilta. Niiden mukaisesti jatkossa taideprosesseja edelleen kehitetään ja täsmennetään toimintatapoja taiteen hankkimiseksi ja ylläpitämiseksi.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää ehdotusta prosenttitaiteen toteuttamisen jatkamisesta Helsingissä ja loppuraportissa esitettyjä toimenpiteitä kannatettavina. Taiteen prosenttiperiaatteella tuotettu julkinen taide lisäksi edistää Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 tavoitteita.

Esittelijä

va. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 28.06.2021 § 155

HEL 2021-005995 T 00 01 00

Päätös

Kansliapäällikkö päätti asettaa työryhmän valmistelemaan päätösesitystä taiteen prosenttiperiaatteen jatkamisesta ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamisesta. Valmistelutyön määräaika on 15.10.2021.

Työryhmään nimetään

- Taru Tappola, julkisen taiteen päällikkö, HAM, Kuva (pj)
- Klas Fontell, julkisen taiteen arkkitehti, HAM, Kuva (vpj)
- Hannu Asikainen, projektinjohtaja, aluerakentaminen, Kanslia
- Tuomas Hakala, yksikön päällikkö, asemakaavoitus, maankäyttö ja kaupunkirakenne, Kymp
- Sakari Heikkinen, yksikön päällikkö, rakennukset ja yleiset alueet, Kymp
- Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu, maankäyttö ja kaupunkirakenne, Kymp
- Ritva Tanner, projektinjohtaja, aluerakentaminen, Kanslia

Työryhmän tulee kuulla asiantuntijoita sekä toimia vuorovaikutuksessa keskeisten sidosryhmien kanssa. Työryhmälle nimetään sihteeri erikseen.

Päätöksen perustelut

Taiteen prosenttiperiaate on kansainvälinen käytäntö, jonka mukaan julkisten rakennushankkeiden yhteydessä varataan noin yksi prosentti rakentamismäärärahoista taiteeseen. Nykyään kaikki Suomen 20 suurinta kaupunkia noudattavat prosenttiperiaatetta ja 77 kuntaa on tehnyt prosenttiperiaatetta koskevan periaatepäätöksen.

Helsinki on noudattanut prosenttiperiaatetta rakennushankkeissaan vuodesta 1991 alkaen. Edellinen periaatteita koskeva kaupunginhallituksen päätös on vuodelta 2011. Se on voimassa 1.12.2021 saakka. Nyt asetettavan työryhmän valmistelutyön pohjana on edellinen prosenttirahatyöryhmän raportti marraskuulta 2011 ja kaupunginhallituksen aiempi päätös. Molemmat ovat tämän päätöksen liitteinä.

Prosenttiperiaatetta on vuoden 2011 päätöksen mukaan noudatettu erikseen päätetyissä ja merkittäväksi määritellyissä kohteissa, kuten julkisissa talonrakennushankkeissa, puisto- ja katurakennuskohteissa, projektialueilla ja joissakin kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen rakennushankkeissa. Käytännöksi on vakiintunut malli, jossa kaupungin taidemuseo HAM toimii taiteellisena asiantuntijana, tekee taitelijavalinnan ja ohjaa taitelijan työtä sekä koordinoi taidehankkeeseen liittyvää tilaajan, suunnittelijoiden, taitelijan ja käyttäjien edustajien yhteistyötä. Valmiit teokset liitetään taidemuseon kokoelmaan ja osaksi Helsingin julkista taidetta. Teosten tilaajana toimii talonrakennushankkeissa ja yleisillä puisto- ja katualueilla kaupunkiympäristön toimiala ja aluera-

kentämisessä kaupunginkanslia. Helsingissä taiteen rahoitusosuus on kohteesta riippuen joko sisällytetty hankebudjettiin osana kaupungin omaa investointirahoitusta tai kerätty rakennuttajilta kerrosneliöperustaisesti.

Valmistelutyö toteuttaa kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteita viihtyisien ja elinvoimaisten asuinalueiden kehittämisestä sekä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisestä. Lisäksi se toteuttaa ympäristöministeriön vuonna 2020 päättyneen kulttuuriympäristöstrategian toimeenpano-ohjelmaa. Uusi kaupunkistrategia valtuustokaudelle 2021–2025 hyväksytään työryhmän työn aikana. Sen tavoitteet huomioidaan prosenttiperiaatetta koskevan esityksen valmistelussa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja on liitteenä olevalla kirjeellä esittänyt työryhmän ja sen työtä ohjaavan ohjausryhmän asettamista. Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kansliapäällikkö asettaa kahta tai useampaa toimialaa käsittelevät työryhmät. Koska valmistelu perustuu jo olemassa oleviin periaatteisiin ja työskentelyaika on lyhyt, erillisen ohjausryhmän asettamiselle ei ole tarvetta.

Työryhmän valmistelutyön päätyttyä prosenttiperiaatteita koskeva esitys on tarkoitus viedä kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi